

Andrzej Sztando

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

KOSZTY UZYSKANIA REGIONALNEJ POMOCY PUBLICZNEJ W SPECJALNYCH STREFACH EKONOMICZNYCH

Specjalna strefa ekonomiczna (SSE) pod względem prawnym stanowi administracyjnie wyodrębnioną część terytorium Polski, w obrębie której – ze względu na jej szczególne przeznaczenie – obowiązuje specjalny system norm prawnych wprowadzony aktem ustanawiającym strefę, przy czym normy te mają umożliwić lub ułatwić osiągnięcie celów gospodarczych i regionalnych państwa. W Polsce jest 14 specjalnych stref ekonomicznych, a funkcjonują one generalnie od drugiej połowy lat 90. Zostały ustanowione w celu przyspieszenia rozwoju gospodarczego poszczególnych regionów kraju, w szczególności przez: rozwój określonych dziedzin działalności gospodarczej, rozwój nowych rozwiązań technicznych i technologicznych oraz ich wykorzystanie w gospodarce narodowej, rozwój eksportu, zwiększenie konkurencyjności wytwarzanych wyrobów i świadczonych usług, zagospodarowanie istniejącego majątku przemysłowego i infrastruktury gospodarczej, tworzenie nowych miejsc pracy, zagospodarowanie niewykorzystanych zasobów naturalnych z zachowaniem zasad równowagi ekologicznej [Ustawa z dnia 20 października...]. Obecnie planowany okres funkcjonowania polskich SSE sięga końca 2017 r.

Początkowo polskie SSE były jednolitymi obszarami. Wielu inwestorów do dziś realizuje na nich swoje inwestycje. Jednak znaczna część spośród nich dążyła do realizacji inwestycji w lokalizacji, która była dla nich najatrakcyjniejsza, lecz która nie znajdowała się na terenie SSE. Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom, władze państwowe dopuściły możliwość zmian granic SSE przez rozszerzanie ich terytoriów w miejscach zarówno macierzystych, jak i nowych, a także przez przenoszenie w nowe miejsca ich fragmentów. Po kilkuletnich negocjacjach wewnątrz Unii Europejskiej 23 czerwca 2006 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej dopu-

ścił możliwość rozszerzenia łącznego obszaru wszystkich polskich SSE z 8813 ha do 12 000 ha. Strefy powiększa się jednak tylko wtedy, gdy wskaźnik wykorzystania dotychczasowej powierzchni danej SSE jest dostatecznie wysoki, czyli ma przynajmniej 65-75% w zależności od SSE. Począwszy od wejścia w życie umożliwiającej to ustawy, spółki zarządzające SSE we współpracy z właściwymi samorządami gminnymi wnioskuje do Rady Ministrów o rozszerzenie granic SSE. Według stanu ze stycznia 2007 r., 10 z 14 SSE złożyło już w tej sprawie wnioski. Łączna wnioskowana obecnie powierzchnia, o którą mają rozszerzyć się polskie SSE do końca czerwca 2007 r., wynosi 1296 ha.

Korzyść dla podmiotu gospodarczego prowadzącego działalność na terenie SSE polega na zwolnieniach od podatku dochodowego. Ze zwolnień tych korzyść mogą osoby zarówno fizyczne, jak i prawne. Kwota tak rozumianej pomocy publicznej zależy przede wszystkim od poniesionych przez inwestora kosztów kwalifikowanych oraz cech szczególnych danej SSE. Do stycznia 2007 r. zasady udzielania wsparcia dla przedsiębiorców różniły się nieco w poszczególnych SSE. Obecnie są ujednolicone. Pomoc państwowa, którą może uzyskać podmiot gospodarczy z tytułu działalności w SSE w postaci zwolnienia od podatku dochodowego, zwana jest **pomocą regionalną**.

Powszechnie uważa się, że uzyskanie prawa do korzystania z pomocy publicznej państwa – w tym wypadku pomocy regionalnej – i korzystanie z niej przysparza podmiotowi gospodarczemu środków finansowych oraz ułatwia prowadzenie działalności. Jednak, **aby uzyskać pomoc regionalną, potencjalny beneficjent musi ponieść pewne koszty**. W większości przypadków są one mniejsze niż pomoc regionalna, jednak w nielicznych sytuacjach przewyższają ją. Koszty te związane są z:

- 1) pozyskaniem i wykorzystywaniem nieruchomości, na której ma być (jest) prowadzona działalność gospodarcza objęta zezwoleniem¹,
- 2) czynnościami prawnymi, administracyjnymi i przygotowawczymi poprzedzającymi uzyskanie tego zezwolenia.

Pozyskanie SSE na teren inwestycji może odbyć się z wykorzystaniem jednego z czterech wariantów uzyskania tytułu prawnego do nieruchomości:

W. Nabycie prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości znajdującej się już w SSE.

X. Nabycie prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości nie znajdującej się w SSE, a następnie objęcie jej przez SSE.

Y. Najem lub inna forma dająca prawo czasowego użytkowania nieruchomości znajdującej się już w SSE.

Z. Najem lub inna forma dająca prawo czasowego użytkowania nieruchomości nie znajdującej się w SSE, a następnie objęcie jej przez SSE.

¹ Chodzi tu o zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w SSE wydawane przez publiczną spółkę zarządzającą SSE.

W zależności od przyjętego wariantu potencjalny beneficjent pomocy regionalnej poniesie wymienione koszty. Będą nimi:

1. Opłata administracyjna na rzecz spółki zarządzającej SSE. Opłatę tę przedsiębiorca będzie wносить z tytułu administrowania SSE przez tę spółkę. Jest to opłata miesięczna lub roczna, lecz wnoszona w opłatach miesięcznych/kwartalnych, którą obciążane są wszystkie podmioty gospodarcze działające w polskich SSE. Wnoszenie przez nie omawianej opłaty ma pokrywać koszty ponoszone przez spółkę zarządzającą SSE ponoszone w związku z:

- a) prowadzeniem ewidencji przedsiębiorców w SSE,
- b) prowadzeniem uzgodnień lokalizacji przedsiębiorców w SSE,
- c) prowadzeniem obsługi informacyjnej przedsiębiorców w SSE,
- d) monitorowaniem przedsiębiorców w SSE w zakresie zgodności prowadzonej przez nich działalności gospodarczej z udzielonymi zezwoleniami,
- e) realizacją innych czynności wynikających z potrzeb ogólnej obsługi administracyjnej, w tym ochrony terenu SSE oraz utrzymania ogólnej infrastruktury SSE.

Praktyka wskazuje jednak, że opłaty administracyjne są dochodem spółek zarządzających SSE równym wielokrotności ich kosztów ponoszonych na realizację tych czynności. Ponadto niektóre z tych czynności niejednokrotnie nie są w praktyce realizowane, jak np. ochrona terenu SSE, która zwykle nie jest nawet teoretycznie zdefiniowana, czy utrzymywanie ogólnej infrastruktury SSE w podstrefach², gdzie spółka zarządzająca SSE nie jest właścicielem/dzierżawcą/zarządcą/ administratorem/leasingobiorcą jakiegokolwiek infrastruktury. Z kolei obsługa informacyjna przedsiębiorców zwykle sprowadza się do udzielania ogólnie dostępnych informacji. Należy przy tym pamiętać, że za ewentualne ekspertyzy, wyceny, analizy, dokumentację, wykonawstwo i aktualizacje map terenu, które powstały w związku z indywidualnymi potrzebami przedsiębiorców działających na terenie SSE, spółki nimi zarządzające żądają dodatkowych opłat. Tezę, iż wysokość opłaty administracyjnej jest zwykle odwrwana od ponoszonych przez spółkę zarządzającą SSE kosztów wymienionych czynności, potwierdzają nawet regulaminy SSE stanowiące najczęściej, iż wysokość ta zależy od wielkości zajmowanego przez przedsiębiorcę terenu, rodzaju prowadzonej działalności, wielkość zatrudnienia, obrotów i natężenia ruchu towarowego – a nie wysokości tych kosztów. W większości wypadków spółki zarządzające SSE ustalają żadaną wysokość omawianej opłaty, biorąc pod uwagę powierzchnię nieruchomości przedsiębiorcy i jego szeroko rozumiany potencjał finansowy. Jeśli chodzi o powierzchnię stanowiącą drugą podstawę naliczania omawianej opłaty, to nie bierze się tu pod uwagę powierzchni budynków i budowli stojących (mających stanąć) na nieruchomości gruntowej, lecz powierzch-

² W związku z faktem, iż pierwotnie jednolite terytorialnie obszary stref poddano dywersyfikacji przestrzennej, objęte przez SSE w ten sposób nowe nieruchomości potocznie nazywane są podstrefami.

nię całej nieruchomości – zatem również te jej części, które zgodnie z odrębnymi przepisami (sanitarnymi, urbanistycznymi, środowiskowymi, bezpieczeństwa i in.) nigdy nie będą mogły być przez inwestora gospodarczo wykorzystywane. Podkreślenia wymaga także fakt, iż opłata ta nie jest zestandaryzowana, a jej ostateczna wysokość dla przedsiębiorcy jest wynikiem negocjacji ze spółką zarządzającą SSE. Negocjacje te są składnikiem rokowań, które odbywają się po rozstrzygnięciu przetargu mającego na celu ustalenie przedsiębiorcy, który uzyska zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w SSE. Nadmienić również należy, że opłata administracyjna na rzecz spółki zarządzającej SSE jest ponoszona przez inwestora w całym okresie zezwolenia, a jej wysokość najczęściej jest waloryzowana corocznie w celu uwzględnienia zmian wartości pieniądza w czasie – np. z wykorzystaniem wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ustalanego przez Główny Urząd Statystyczny. Uiszczanie omawianej opłaty rozpoczyna się, poczynając od miesiąca, w którym inwestor uzyska zezwolenie, i stanowić będzie dla niego koszt uzyskania przychodu. Badania autora wskazują, że mieści się ona w przedziale od 1 do 3 tys. zł miesięcznie za 1 ha nieruchomości objętych SSE. Zakładając uzyskanie przez przedsiębiorcę zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w SSE w styczniu 2008 r., prowadzenie jej do końca funkcjonowania SSE, średnią roczną inflacją na poziomie 4% oraz powierzchnię nieruchomości 3 ha, jej całkowita nominalna mieścić się będzie w przedziale od ok. 0,4 do ok. 1,2 mln zł.

2. Dodatkowy koszt nabycia prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego. Spółka zarządzająca SSE jako podmiot publiczny jest zobowiązana do stosowania ustawy o gospodarce nieruchomościami [Ustawa z dnia 21 sierpnia...] podczas zbywania praw do należących do niej nieruchomości. Oznacza to, że w celu zbycia nieruchomości podmiotowi prywatnemu jest zobowiązana do stosowania procedury przetargowej, której wstępnym elementem jest określenie wartości nieruchomości według zestandaryzowanych procedur. Cena wywoławcza nieruchomości nie może być niższa od tak oszacowanej wartości nieruchomości, ale może – dzięki decyzji zarządu spółki zarządzającej SSE – być wyższa. Jeśli inwestor ubiegający się o pomoc regionalną jest jedynym oferentem na przetargu, to istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że cena nabycia wylicytowana przez niego będzie równa cenie wywoławczej lub wyższa tylko o jedno postąpienie. Niemniej jednak, istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że cena ta będzie wyższa niż cena innych nieruchomości okolicznych, zbliżonych pod względem cech. Powodem różnicy będzie uwzględnienie faktu przez biegłego w jej wycenie, poprzedzającej przetarg, iż jest objęta przez SSE, co stanowi z gospodarczego punktu widzenia jej niewątpliwą zaletę. W przypadku nabywania nieruchomości, która nie jest własnością spółki zarządzającej SSE, wysokość omawianego dodatkowego kosztu będzie proporcjonalnie zależna od stopnia poinformowania właściciela nieruchomości o zamiarze inwestycyjnym i możliwościach finansowych inwestora. Na podstawie danych zgromadzonych przez autora na temat cen nabycia nieruchomości objętych

przez polskie SSE (rozstrzygnięcia przetargów są podawane do publicznej wiadomości) oraz cen innych (okolicznych, zbliżonych pod względem cech) nieruchomości, można stwierdzić, że pierwsze z nich są w ok. 90% przypadków od 10 do 25% droższe.

3. Dodatkowy koszt najmu. W sytuacji pozyskania tytułu prawnego przez inwestora do nieruchomości w drodze najmu lub innej formy prawnej dającej prawo czasowego użytkowania nieruchomości za koszt pozyskania SSE należy uznać dodatkowy koszt najmu. Będzie on występować w sytuacji, gdy koszt najmu nieruchomości będącej w SSE lub mającej być objętą przez SSE będzie wyższy niż średni koszt najmu okolicznych, podobnych nieruchomości. Prawdopodobieństwo wystąpienia dodatkowego kosztu najmu zależy od właściciela nieruchomości. Będzie ono niskie, jeśli właścicielem nieruchomości będzie spółka zarządzająca SSE. Władzom tych spółek zależy na pozyskaniu inwestora, więc nie są skłonne do podnoszenia ceny najmu powyżej średnich rynkowych. W przypadku właściciela innego niż spółka zarządzająca SSE prawdopodobieństwo wystąpienia dodatkowego kosztu najmu będzie jednak wyższe, a jego wysokość będzie zależała przede wszystkim od stopnia poinformowania właściciela nieruchomości o inwestycji i możliwościach finansowych inwestora.

W celu identyfikacji typowych wartości dodatkowego kosztu najmu autor przeprowadził wywiady z władzami trzech firm działających w polskich SSE i korzystających z najmu nieruchomości, których właścicielem nie jest spółka zarządzająca SSE. Biorąc pod uwagę pozyskane tą drogą informacje oraz informacje na temat cen innych (okolicznych, zbliżonych pod względem cech) nieruchomości, należy stwierdzić, że dodatkowy koszt najmu to od 5 do 10% średniej ceny najmu.

4. Rekompensata za przeniesienie SSE. Gdy potencjalny beneficjent pomocy regionalnej będzie dążyć do objęcia przez SSE nieruchomości, która nie jest objęta przez SSE, spółka zarządzająca SSE może żądać wniesienia na jej rzecz specjalnej opłaty, zwanej zwykle rekompensatą za przeniesienie SSE. Opłata ta nie jest przewidziana w ustawie o specjalnych strefach ekonomicznych ani w rozporządzeniach Rady Ministrów dotyczących poszczególnych SSE jednak ze względu na wysoką autonomię, jaką Sejm (ustawą) i Rząd Rzeczypospolitej Polskiej (rozporządzeniami) przyznały spółkom zarządzającym SSE jej pobieranie jest uznawane za zgodne z prawem. Podstawą owej opłaty jest umowa między spółką zarządzającą SSE a inwestorem, a jej wysokość jest wynikiem negocjacji między władzami obu podmiotów. Merytorycznym uzasadnieniem opłaty podawanym przez władze spółek zarządzających SSE jest spadek wartości nieruchomości stanowiących ich własność, wyłączanych z SSE w celu objęcia przez SSE gruntów inwestora, stąd też zwykle nazywana jest rekompensatą. W praktyce nieruchomości wyłączane z SSE charakteryzują się zwykle niską lub bardzo niską atrakcyjnością inwestycyjną, lecz rekompensaty żądane przez spółki zarządzające SSE bywają stosunkowo wysokie. Informacje na temat wysokości takich rekompensat płaconych przez inwestorów są zwykle poufne, jednak w wyniku

rozmów przeprowadzonych z członkami zarządów trzech firm inwestujących w SSE autor ustalił, że rekompensata ta wynosiła od 5 do 12 zł za m² nieruchomości objętej przez SSE i była tym wyższa, im wyższe nakłady inwestycyjne zamierzał ponieść inwestor. Należy jednak pamiętać, iż ze względu na wprowadzoną jesienią 2006 r. przez rząd możliwość obejmowania przez SSE nowych nieruchomości konieczność wyłączenia gruntów z SSE w celu objęcia nią gruntów nowych jest znacznie rzadsza niż było to wcześniej. W przypadku rozszerzania obszaru danej SSE nie istnieją przesłanki poboru takiej rekompensaty.

Prócz kosztów związanych z pozyskaniem nieruchomości, uzyskanie prawa do pomocy regionalnej wymaga poniesienia kosztów czynności prawnych, administracyjnych i przygotowawczych, których inwestor nie ponosiłby, realizując inwestycję poza SSE. Będą to koszty:

- a) rozpoznania możliwości inwestycyjnych w SSE,
- b) konsultacji ekonomicznych i prawnych,
- c) opłat notarialnych związanych z zawarciem umów przedwstępnych dających inwestorowi tytuł prawny do ubiegania się o objęcie terenu inwestycji przez SSE,
- d) opłat notarialnych związanych z zawarciem umów przedwstępnych dających inwestorowi tytuł prawny do udziału w przetargu mającego na celu ustalenie przedsiębiorcy, który uzyska zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w SSE,
- e) zakupu specyfikacji istotnych warunków przetargu i rokowań³,
- f) przygotowania dokumentacji przetargowej.

Wysokość tych kosztów jest bardzo zróżnicowana w zależności od wielu czynników, wśród których najważniejsze są: wysokość planowanych nakładów inwestycyjnych, wielkość planowanego zatrudnienia, rodzaj i poziom komplikacji planowanej działalności gospodarczej, cechy fizyczne i ekonomiczne pożądanej nieruchomości oraz poziom kwalifikacji kadr inwestora. Nie można zatem opisać ich nawet przedziałowo. Zilustrować je można następującym przykładem. Dla inwestycji o nakładach ok. 20 mln zł, docelowym zatrudnieniu ok. 250 osób, na nieruchomości o powierzchni ok. 3 ha, w zakład produkujący części samochodowe z tworzyw sztucznych na średnim poziomie technologicznym koszty te wyniosły ok. 200 tys. zł.

Biorąc pod uwagę przedstawione informacje, można stworzyć następującą macierzę kosztów pozyskania pomocy regionalnej w polskich SSE (tab. 1).

³ Koszty te mogą zawierać się przedziale od kilku do kilkunastu tysięcy złotych.

Tabela 1. Matryca kosztów pozyskania pomocy regionalnej w polskich SSE

Rodzaj kosztu	Warianty uzyskania tytułu prawnego do nieruchomości		
	W	X	Y
Opłata na rzecz spółki zarządzającej SSE	Zwykłe do 1 do 3 tys. zł miesięcznie za 1 ha nieruchomości objętych SSE, w całym okresie posiadania prawa do pomocy regionalnej. Prawdopodobieństwo poniesienia tego kosztu przez beneficjenta pomocy regionalnej – 100%. Termin poniesienia – w trakcie posiadania prawa do pomocy regionalnej		Z
Dodatkowy koszt nabycia prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego	od 10 do 20% wartości analogicznych nieruchomości nieobjętych i niemających być objęte przez SSE. Prawdopodobieństwo poniesienia tego kosztu przez beneficjenta pomocy regionalnej – proporcjonalnie zależne od wiedzy właściciela nieruchomości na temat inwestycji i inwestora. Termin poniesienia – przed uzyskaniem pomocy regionalnej	od 10 do 20 % wartości analogicznych nieruchomości nieobjętych i niemających być objęte przez SSE. Prawdopodobieństwo poniesienia tego kosztu przez beneficjenta pomocy regionalnej – proporcjonalnie zależne od wiedzy właściciela nieruchomości na temat inwestycji i inwestora. Termin poniesienia – przed uzyskaniem pomocy regionalnej	nie dotyczy
Dodatkowy koszt najmu	nie dotyczy	nie dotyczy	od 5 do 10 % ceny najmu analogicznych nieruchomości nieobjętych i niemających być objęte przez SSE. Prawdopodobieństwo poniesienia tego kosztu przez beneficjenta pomocy regionalnej – niskie. Termin poniesienia – w trakcie posiadania prawa do pomocy regionalnej
Rekompensata za przeniesienie SSE	nie dotyczy	od 5 do 12 zł za m ² nieruchomości. Prawdopodobieństwo poniesienia tego kosztu przez beneficjenta – przed uzyskaniem pomocy regionalnej	od 5 do 12 zł za m ² nieruchomości. Prawdopodobieństwo poniesienia tego kosztu przez beneficjenta – przed uzyskaniem pomocy regionalnej
Koszty czynności prawnych, administracyjnych i przygotowawczych	Zależne głównie od: wysokości planowanych nakładów inwestycyjnych, wielkości planowanego zatrudnienia, rodzaju i poziomu komplikacji planowanej działalności gospodarczej, cech fizycznych i ekonomicznych pożądanej nieruchomości oraz poziomu kwalifikacji kadry inwestora. Prawdopodobieństwo poniesienia tego kosztu przez beneficjenta pomocy regionalnej – 100%. Termin poniesienia – przed uzyskaniem pomocy regionalnej		

Źródło: opracowanie własne.

Naturalną konsekwencją uświadomienia sobie wartości obciążeń finansowych, które inwestor musi ponieść najczęściej na rzecz podmiotów publicznych, aby uzyskać pomoc regionalną, jest postawienie pytania, czy obciążenia te są uzasadnione i czy są zgodne z celami polityki regionalnej państwa osiąganymi za pomocą instrumentu, jakim są specjalne strefy ekonomiczne. Mimo negatywnych odczuć, jakie mogą się pojawić po zapoznaniu się z rodzajami kosztów uzyskania pomocy regionalnej, zdaniem autora, odpowiedź na to pytanie powinna być twierdząca, ale z pewnymi wskazanymi niżej zastrzeżeniami. Z całą pewnością można stwierdzić, że obciążenia te nie są na tyle istotne, by zatrzymać proces rozwijania się SSE. Procesy inwestycyjne w polskich SSE wyraźnie przyspieszyły w ostatnich latach. Inwestorzy akceptują obecny poziom kosztów uzyskania pomocy regionalnej i uwzględniają go w analizach ekonomicznych poprzedzających ubieganie się o SSE i inwestowanie w niej. Zakładają – jak wskazuje rzeczywistość, zwykle trafnie – że uzyskana pomoc regionalna będzie wielokrotnie większa od jej kosztów. Poza tym obciążanie beneficjentów pomocy regionalnej pewnymi kosztami podnosi efektywność polityki regionalnej państwa. Chodzi tu nie tylko o zmniejszenie wydatków publicznych czy ograniczenie utraconych dochodów, ale również o stymulację efektywności realizowanych w SSE przedsięwzięć inwestycyjnych. Częste wątpliwości, zwłaszcza inwestorów zagranicznych, budzą jedynie dwa z opisanych tu kosztów. Pierwszym z nich jest opłata administracyjna na rzecz spółki zarządzającej SSE, a dokładnie oderwanie jej wysokości od rodzaju, liczby i jakości świadczonych przez nią usług. W efekcie opłatę tę postrzega się zwykle jako obciążenie parafiskalne. Drugim kontrowersyjnym kosztem jest rekompensata za przeniesienie fragmentu SSE, której wysokość może być porównywalna z wartością nieruchomości, która ma być nią objęta. Doświadczenia autora wskazują, że inwestorzy nie tyle kwestionują jej zasadność, ile niekiedy zbyt dużą jej wysokość. Wydaje się zatem, że należy poddać oba te zjawiska ekonomiczne szczegółowym badaniom i zweryfikować mechanizmy prawne nimi rządzące, co z pewnością pozwoliłoby na udoskonalenie mechanizmu funkcjonowania polskich SSE i częściowo zwiększyłoby ich atrakcyjność.

Literatura

- Brdulak J., *Ewolucja uprzywilejowania ekonomicznego specjalnych stref ekonomicznych w Polsce*, [w:] *Regionalne aspekty rozwoju wybranych rodzajów działalności gospodarczej w Polsce*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2003.
- Gibuła R., Naglik K., *Polskie specjalne strefy ekonomiczne a Unia Europejska*, [w:] *Regionalizacja i globalizacja w gospodarce światowej – tom I*, AE, Wrocław 2003.
- Social and Economic Development and Regional Politics in Usti Region*, red. M. Šašek, Uniwersytet J. E. Purkyneho w Usti n/Łabą, Usti n/Łabą 2007.

- Sztando A., *Lokalny interwencjonizm samorządowy, czyli kształtowanie gminnego rozwoju gospodarczego*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2000 nr 1.
- Sztando A., *Problemy badawcze specjalnej strefy ekonomicznej w regionie przygranicznym*, [w:] *Zarządzanie i marketing. Aspekty regionalne i lokalne*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej nr 782, AE, Wrocław 1998.
- Szymaniak A., *Specjalne strefy ekonomiczne a negocjacje akcesyjne Polski z Unią Europejską*, [w:] *Regionalizacja i globalizacja w gospodarce światowej – tom II*, AE, Wrocław 2003.
- Typa M., *Specjalne strefy ekonomiczne jako bieguny wzrostu województwa dolnośląskiego*, [w:] *Regionalne aspekty rozwoju wybranych rodzajów działalności gospodarczej w Polsce*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2003.
- Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych, DzU 1994 nr 123, poz.600 ze zm.
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity), DzU 2004 nr 261, poz. 2603 ze zm.
- Wilk K., Paszko P., *Inwestycje w specjalnych strefach ekonomicznych a konkurencyjność regionów*, [w:] *Konkurencyjność miast i regionów*, AE, Kraków 2001.

ALLOWABLE EXPENSES OF THE PUBLIC REGIONAL AID WITHIN THE BORDERS OF SPECIAL ECONOMIC ZONES

Summary

The article focuses on the sphere of costs that an economic subject investing in the special economic zone has to bear in order to gain the right to obtain the national public aid, so-called regional aid. In the initial sections of the article, the author presents the special economic zone as a tool of regional policy of a country. In the further sections, particular costs, from the above mentioned, are discussed in detail, indicating the ones that the costs are incurred in relation to, in what cases the costs are borne and how high they mount to. The presentations are enriched with the examples being the result of conducted research and direct interviews. The final section of the article includes the information about the controversial issues as far as some of the described costs and their relation to the efficiency of the regional policy.